

בע"ה כה' בניסן תש"ע
 09.04.2010
 גליון מס' 2596.

פרשת שמיני – מברכים חודש אייר

שמיני כו' בו. מפטירין (שמואל ב', ו') "ויוסף עוד דוד" עד "אל דוד". מברכים החודש ר"ח אייר ביום ד' וה'. ואומרים אב הרחמים. אייר המולד ליל ד' שעה 3 עם 55 דק' 14 חלקים. (לוח א"י, הרב טוקצ'ינסקי).

בני עמי ישנים עכשו

בני עמי ישנים עכשו
 נרדמו עיניהם, השחורות ברבן
 ונרדם גם מותם
 שצבעו משתנה מעת לעת.
 ארצם המקלעת כערש אניע.
 שמורותי אטה כיריעה.
 חלומותיהם אפרש כרשת
 שיוסיפו ויצברו כח
 שיוסיף ויצבור כח
 גם מותם.

רבקה מרים, "משירי אמות האבן"

שעור פרשת שבוע: תרצה אורן

ימי החול		שבת	
5.26	זמן תפילין / טלית	18.46	הדלקת נרות
9.27	סוף זמן ק"ש	18.55 ב'	מנחה א' 14.00
19.07 ← 19.10	שקיעה		ערבית
13.15	מנחה א' (בחד"א)	6.45	שחרית א'
		8.30	שחרית ב'
18.55	מנחה, שיעור וערבית	11.30	קידוש
19.27	צאת הכוכבים	17.10, 13.30	מנחה
20.10	ערבית		
		17.30	לימוד "בראשית"
7.30	שחרית נוער	19.42	צאת השבת

אחות תורנית – הילרי יום-טוב

שבת
 שלום

בין ירבעם בן נבט לנדה ואמיהו

נעיין באגדה הבאה המובאת בתלמוד הבבלי מסכת סנהדרין:

אמר רבי אבא: אחר שתפשו הקדוש ברוך הוא לירבעם בבגדו, ואמר לו: חזור בך, ואני ואתה ובן ישי נטייל בגן עדן. אמר לו: מי בראש? - בן ישי בראש - אי הכי לא בעינא! (תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קב עמוד א).

אחת הפרשיות העגומות ביותר בתולדות עם ישראל היא פרשת פילוג הממלכה בין יהודה לישראל. שורשיו של פילוג זה עמוקים ביותר, אולם יש לזכור שעצם הפילוג על אף שבא כעונש על חטאו של שלמה בסוף ימיו, מכל מקום הוא נעשה בדבר ה' על ידי נביאו אחיה השילוני. למעשה, התנאי שמציבה התורה, שהמלך יבחר על ידי ה': 'שום תשים עליך מלך אֲשֶׁר יבחר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ' (דברים פרק יז, טו) – התקיים גם בירבעם. שהרי אחיה השילוני ממנה את ירבעם למלך בדבר ה' ובתנאי שישמור את מצוות ה': 'וְהָיָה אִם תִּשְׁמַע אֶת כָּל אֲשֶׁר אֶצְנֶנּוּ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי וְעָשִׂיתָ הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי לְשֹׁמֵר חֻקוֹתַי וּמִצְוֹתַי כַּאֲשֶׁר עָשָׂה דָּוִד עַבְדִּי וְהָיִיתִי עִמָּךְ וּבָנִיתִי לְךָ בַּיִת נֶאֱמָר כַּאֲשֶׁר בָּנִיתִי לְדָוִד וְנָתַתִּי לְךָ אֶת יִשְׂרָאֵל. וְאֶעֱנֶה אֶת זְרַע דָּוִד לְמַעַן זֹאת אֲךָ לֹא כָּל הַיָּמִים' (מלכים א פרק יא, לח-לט).

אולם ירבעם מצוי בדילמא קשה ביותר; מחד רוצה הוא לקיים את דבר ה', אך מאידך יש לזכור שבאותם הימים מקדש שלמה קיים ועבודת ה' אמורה להעשות רק שם ולא בשום מקום אחר, שהרי הבמות נאסרו מאז הקמתו של המקדש. ירבעם חשש, שכאשר יעלה העם לחוג את מועדיו ולהקריב את קרבנותיו במקדש אשר בירושלים – ליבם יטה אחר רחבעם ויבגדו בו. לכן הוא מחליט לבנות שני עגלי זהב האחד בדרך והשני בבית אל. יש להדגיש, שלא עלה על דעתו של ירבעם שיעבדו במזבחות אלו עבודה זרה, מזבחות אלו נועדו מבחינתו לעבודת ה' בדיוק כמו העבודה שבירושלים! מעשהו של ירבעם לא נעשה כלאחר יד. הוא מתייעץ בעניין זה ואף חושב על פרטי העניין. ננסה להתבונן במעשהו. תחילה, הרעיון לעשות דווקא עגל זהב, מנין נלקח? ברור, שמחטא העגל שחטאו ישראל במדבר! כדאי לשים לב לפרט נוסף; כזכור בחטא העגל העם אומר: 'וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִינוּ מִאֶרֶץ מִצְרַיִם' (שמות פרק לב, ד). והנה ירבעם משתמש באותו הביטוי עצמו: 'וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ כִּי לָכֵן מַעֲלֹת יִרוּשָׁלַם הִנֵּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלִינוּ מִאֶרֶץ מִצְרַיִם' (מלכים א פרק יב, כח).

הפרט השלישי בסיפורו של ירבעם מפתיע עוד יותר בדמיון שיש בו למקום אחר, והוא שמות בניו; האחד נקרא נדב והשני אביה, בדיוק כשמות בני אהרון – נדב ואביהו!

כאמור ירבעם לא רצה לעבוד עבודה זרה, הוא רצה להציע אלטרנטיבה לבית המקדש. לצורך כך הוא יוצר עגל זהב, בדיוק כפי שישראל עשו במדבר. וכשם שהם לא התכוונו לעבוד עבודה זרה, אלא רק להציע דבר מוחשי שדרכו יעבדו את ה' (על פי הסברו של הכוזרי), כך גם הוא יצר עגלים שלדעתו דרכם יעבדו את ה' א-להי ישראל. ירבעם גם שינה את הלוח העברי וחגג את חג הסוכות בחודש השמיני, ואף העמיד כהנים שלא מבני לוי (ע' בכל זה במלכים א פרק יב), ואף שירת בעצמו ככהן על המזבח (שם פרק יג).

כל הפרטים הללו מציגים בפנינו את דמותו של ירבעם כמי שפוסח על שני הסעיפים; מחד הוא רוצה לעבוד את ה', אך מאידך הוא אינו מוכן לקבל תכתיבים שיעמידו אותו ואת ממלכתו כנחותים ביחס לממלכת יהודה. הוא רוצה להיות בראש! ואם אין לכך אישור מה', הוא יעשה זאת בעצמו ללא אישור!

למעשה, זה הוא בדיוק חטאם של נדב ואביהו בפרשתנו פרשת שמיני; גם הם רוצים להכנס פנימה, גם הם רוצים להקריב גם אם לא צוו על כך!

להתלהבות ויצירתיות יש בודאי מקום חשוב ביהדות. אבל נדב ואביהו חטאו בכך שהתלהבותם נותבה למקומות שבהם היה צריך לשמור באופן המדוקדק ביותר את 'כללי הטקס' – ולא לחרוג כי הוא זה – שכן במקדש ה' עסקינן! חז"ל ובעקבותיהם רש"י מציגים את חטאם בכך שהיו פרועי ראש ושתויי יין. שני דברים אלו מסמלים רצון לפרוץ מסגרות, שלעיתים יש בזה גרעין של אמת, אך לעתים, ובודאי כאשר מדובר בעבודת הקודש במקדש, טמון שורש של פורענות.

זה היה השבוע (י"ט)

חג הפסח עבר על חלקנו בסעד, ועל חלקנו בטיולים ברחבי ישראל. לא חשוב אם נשארנו או נסענו – העיקר שכבר לא צריך לנקות! השנה היה חול המועד קצר במיוחד, ומשפחות רבות בחרו לעשות "גשר" מליל-הסדר, ולנצל את ימי רביעי-חמישי לטיול, כיוון שאלו היו הימים היחידים שאינם ערב חג או שבת.

ביום רביעי שעבר התקיים ביבנה אירוע לציון 80 שנה לקיבוץ הדתי, אירוע בו השתתפו כ- 2,000 איש(!). הערב כלל מתנפחים לילדים, סיורים – למפעל השעונים "עדי", והסברה בנושא החשמל הסולארי. המשתתפים מספרים כי בארוחת הערב היה קצת בלגן, כנראה מכיוון שהמארגנים לא ציפו לקהל רב כל-כך. בסיום הערב התקיים "טיש" של משה להב, שהיה גם כאן בתקופת המלחמה. לדברי המשתתפים, הטיש שהיה בסעד היה מלהיב יותר, וביבנה היתה פחות היענות והשתתפות של הקהל. עיקר ההנאה בערב זה היה בפגישות עם חברים משכבר הימים.

ביום חמישי ארגנה ועדת תרבות ערב קולנוע שכלל צפייה בסרט "משפחה על הקצה", ופגישה עם במאי הסרט, גילי גולדשמידט. הסרט מספר על מסע של משפחה לפסגת הקילמנג'רו. הורי המשפחה המופיעה בסרט, משפחת דרוקר, היו בגרעין נח"ל בסעד, והיו מאומצים אצל ליפא וגאולה אהרוני. באירוע נכחו כ- 80 איש. מי שבא-נהנה!

בשביעי של פסח התקיימה מסיבת "שירת היס" באולם אשל. במסיבה נשאו דברים הרב דוד, עפר שלומי וגדי סמואל, וליפא קרא חמשיר אודות "סעודת ליפא". האירוע הסתיים בשירים ובקרטיבים... במקביל התקיימה גם פעילות לילדים שהנחה יצחק שלומי.

נסיים את סקירת אירועי החג בתודה להנהלת הקהילה על השי לחג!

והנה אנחנו כבר מנסים לחזור לשגרה...אם בשגרה עסקינן – הרי שקולות עבודות הבניין כבר הפכו לרעש מוכר שהאוזן אינה מתרגשת ממנו. המסייר בחלק הצפוני של הקיבוץ, הקרוב לשער הכניסה יכול להתרשם **מעבודת הממ"דים** המתבצעת שם בקדחתנות. ניתן כבר לראות את פני הנוף הירוק המשתנים, ולשער כיצד ייראו שאר חלקי בקיבוץ לאחר סיום העבודות.

בעלונו הפעם, נישא מבט לאחור אל חג הפסח, אל ליל-הסדר ואל עבודתו של ענף המזון סביב החג, וגם מבט קדימה- אל עבר יום השואה המתקרב. עוד בעלון אנו חונכים פינה חדשה – "הורים וילדים" – כשמה כן היא - סיטואציות מחייהם של הורים וילדים.

ולקראת יום העצמאות – הנכם מוזמנים לכתוב לנו על חוויות של עצמאות: חוויות לאומיות וגם אישיות הקשורות ביציאה לעצמאות.

הודעות:

כ"י רכב ליום הצמאות

סידור הרכב ליום העצמאות יעשה עפ"י ההזמנות שהגיעו עד ליום ה-1.4, כפי שפורסם במודעות ובעלון. נא לא לבצע הזמנות נוספות ליום העצמאות- ההרשמה הסתיימה.

וצאת רכב.

מסיבת ראה חוג א"י תתקיים אי"ה ביום רביעי, ראש חודש אייר (14.4), בשעה 17:30 במועדון לחבר. הציבור מוזמן! פרטים בהמשך.

ברוריה טוכן, וצאת ותיקיט.

פסח הצנף המזון

כל מי שעשה את חג הפסח – ואת ימי ההכנות לפסח – בקיבוץ, וודאי לא יכול היה שלא לשים לב למאמציו של ענף המזון לספק את כל צרכינו ברווחה ולסייע לנו לחגוג על בטן מלאה ומרוצה.

אירית, האם תוכלי לספר לנו על ההתארגנות של ענף המזון בחג הפסח ובימי ההכנות לחג?

זוהי אכן תקופה מאד אינטנסיבית. אנו מתחילים להתארגן מיד אחרי פורים בבניית הצוותים השונים, בשיתוף פעולה עם מש"א. יש דברים שנקבעים עוד לפני פורים אפילו – למשל התפריטים לחג.. השנה הצוותים עבדו מאד יפה. במטבח האווירה היתה רגועה ונעימה. כמו תמיד בני-המשק שעזרו לנו היו מאד משמעותיים.

יצחק שלומי מכשיר עבורנו באופן קבוע את כל חדר-האוכל והמטבח, זו לו כבר השנה השלישית או הרביעית. המיומנות שלו מוסיפה מאד, והוא עובד בשילוב טוב עם העבודה של המטבח.

האם בקייטרינג היתה עליה בהזמנות לעומת שנים עברו?

היו יותר הזמנות מלפני שנה, אבל חלק מההזמנות היו יותר קטנות. עדיין אין לנו סיכומים סופיים של הוצאות מול הכנסות. ההזמנות הגיעו מכל הארץ, בכל איזור יש לנו מפיץ, והעסק הזה כבר משומן. בגדול היתה היענות יפה ושמענו בעיקר הדים חיוביים על האוכל.

אילו חידושים הכנסתם השנה בעבודת ענף המזון לקראת הפסח?

בקייטרינג, עד השנה היינו מפסיקים את השיווק השוטף החוצה (למשל לגנים בחוץ) כאשר התקרב הפסח. השנה המשכנו במקביל גם עם השיווק השוטף וגם עם ההכנות לפסח וזה עבד מצוין. שנית, ניסינו לתת יותר גיוון בארוחות בסעד לפני הפסח. עד השנה, השבוע שלפני החג התאפיין בעיקר בסנדביצים. השנה היו סנדביצים רק ביום אחד, ובשאר הימים ניסינו דברים אחרים – בורקסים, פלאפל ועוד. בסה"כ אנשים נהנו, עם זאת - תמיד יש מה לשפר...

חידוש נוסף – השנה הכשרנו את כל המטבח בבת-אחת, כך שהמטבח בישל רק אוכל כשר כבר שבוע לפני פסח, זה התברר כחידוש מוצלח. זאת בניגוד לשנים עברו, בהן חלק היה כשר וחלק לא.

מה היה הקטע הכי קשה בהכנות לחג?

בגלל שלפני החג היתה שבת, אז היומיים האחרונים שלפני החג היו ימים עמוסים בהם אנשים עבדו ממוצ"ש עד ראשון אחה"צ ברצף. עם זאת כיוון שהתכוננו לכך זה עבר בסדר, גם בזכות שיתוף הפעולה והעזרה ההדדית במטבח.

תודה לכם כל עובדי ענף המזון על שלא חסכתם מאמצים כדי שנוכל להאנח בשביעות רצון על הקנידלך, העופות הקוגלים שאר המטעמים...

ומה בכלבו?

מספרת נגה אבן-צור: " אצלנו, שבוע לפני פורים מתחילים לנקות את המדפים. מתקדמים לאט, ומגלים כמה בלאגן ולכלוך מצטברים במשך השנה...מתחילים להכשיר את המדפים החל משבועיים לפני פסח.

בראש חודש ניסן מגיע אלינו בחור לתגבור, כיוון שיש הרבה סחיבות ומשטחים. כל שנה יש אצלנו ויכוח – מתי להתחיל לנקות? ומהי השיטה היעילה ביותר? אבל עם השנים התגבשה גם מסורת, למשל, מתחילים במחסן שבפריזר, שם מכינים פינה כשרה, כי יש הזמנות לפעמים חודש לפני פסח.

מתי הרגשתם במיוחד את העומס שלפני החג? האם החודש מכרתם יותר לעומת חודשים אחרים?

יום לפני החג, במוצ"ש-ראשון הרגשנו במיוחד את העומס. השנה היו הרבה יותר קונים מבחוץ, מצד שני גם ההוצאות שלנו גדולות יותר. מכרנו בהיקף של מעל 1/2 מיליון ₪.

מה היה החלק הקשה בהכנות לחג עבורכם?

שאנשים דורשים כל מיני דברים, וחשוב לי שיזכרו שאנו מנסים לעשות את המקסימום.

מילה לסיום?

אי-אפשר לעבור פסח בלי צוות טוב! יישר כח לכל הצוות! וגם – מילה טובה וסבלנות תמיד עוזרת לנו.

ולסיום – טריוויה: (התשובות במהופך)

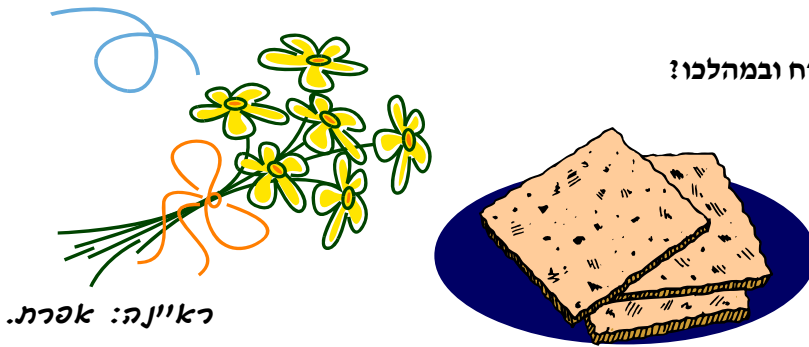
כמה חבילות ביצים נמכרו בכלבו לקראת חג הפסח ובמהלכו?

כמה חבילות מצות?

כמה קילו תפוז"א?

כמה קוגלים?

וכמובן – כמה ממרח שוקולד סעד?

ראי"נה: אפרת.

ביצים – 10,368

מצות – 770 חבילות (כולל מצה שמורה, קלה וכו')

תפוז"א – 740 ק"ג

קוגלים – 860

שוקולד – 445 חבילות (רגיל+ללא חשש קטניות).

חג הפסח-חג הדגל הצליאקי...

מהי מחלת הצליאק? בגדול (בלי הגדרות רפואיות יותר מדי מדויקות) מדובר במחלה המתבטאת בין השאר בתגובה דלקתית של מערכת העיכול, במיוחד המעי הגס, המגיבה לגלוטן, חלבון המצוי בעיקר בחיטה ושעורה וככל הנראה במידה פחותה יותר גם בשיבולת שועל, כוסמת, ושיפון. המחלה נקראת בחלק מהשפות "מחלת אלף הפנים" וזאת מכיוון שיש לה עוד מספר רב של סימפטומים, חלקם מוכחים כנובעים ממנה וחלקם בשלבי מחקר. הסימפטום הגלוי והשכיח ביותר הוא כאבי בטן ובעיות קשות במערכת העיכול. בין יתר הסימפטומים: חוסר בברזל, כרס תפוחה, התקרחות אצל גברים וסיכון גדול יותר מאשר שאר האוכלוסייה לחלות בסרטן המעי. הצליאק היא מחלה תורשתית, אצלי במשפחה חולים במחלה סבתא, אמא, אני ואחינית שלי.

עם השנים המודעות למחלה הולכת וגדלה. אצלי התגלתה המחלה בשנת 2002 ורוב האנשים שפגשתי באותה תקופה לא ידעו בכלל על מה מדובר, פרט כמובן למשפחתי המורחבת. היום רוב האנשים יודעים פחות או יותר על קיומה של המחלה. כמו כן ב"עמותת צליאק בישראל" היו רשומים כאלפיים חברים בשנת 2002 וכיום קרוב ל 8000.

הפיתרון היחיד והמרכזי שהרפואה הקונבנציונאלית מציעה לחולי הצליאק הוא דיאטה נטולת גלוטן לכל החיים. ועכשיו תרגיל: כל אחד יעצום את עיניו ויחשוב על אוכל שהוא מאוד אוהב המכיל גלוטן למשל לחם, מאפים, עוגות, פסטות, (כן גם אתה שמת על צ'ולנט עם גריסים, וגם אתה שאוהב שווארמה פרגיות בלפה), ויחשוב שזהו אין יותר (אלא אם כן אתה חוטא ואח"כ נושא בתוצאות הלא נעימות). ישנה התפתחות בכיוון של קפסולה שתנטרל את השפעת הגלוטן, אבל עד שזה יהיה פיתרון לכל חולי הצליאק ישנה עוד דרך לא קצרה.

לסיום, כמו שניתן להבין, בפסח יש עדנה מובנת לייצור מוצרים ללא גלוטן: עוגות, וופלים ושאר מגדנות שבכל ימות השנה מכילים גלוטן. ומכאן הכותרת (במנגינת "חג פורים, חג פורים...").

מי שנשארו לו בבית מפסח מצרכים נטולי גלוטן מוזמן להביא/למכור לי אותם.

צמי קופל?

עדכונים מצוות בחירת רב

שני עדכונים מן השבוע האחרון:

אמנה – לאחר תהליך ההידברות שעברנו בחורף האחרון, בסיוע מרים שפירא ושי בן-יוסף, ולאחר אסיפת החברים שאשרה את האמנה וסעיפי המסמך המצורף, מחולק המסמך בתיבות הדואר. המסמך אינו כולל את הסעיף העוסק בסוגייה – למי תהיה זכות הבחירה בבחירת הרב החדש. סעיף זה נותר בתיקו, כלומר במחלוקת בלתי מוכרעת, והוא יובא לאחת האסיפות הקרובות כהצעה מפורטת בפני עצמה.

רבנים – בשבוע החולף ראינו שלוש משפחות רבנים. מתוכן בחרנו להמשיך עם שתי משפחות את התהליך. על כן בחודש הקרוב, אי"ה, יגיעו לשבתות בסעד משפחות: הרב ארי ונעמה סט מאלון שבות, והרב דוד ואורית בן-זיון מעין-צורים. לקראת כל שבת אירוח נוציא פרסום מסודר ומפורט. שאיפתנו – עד חג השבועות לסיים את כל תהליך בחירת הרב,

תרצה אורן בשט הצוות.

תודה ומרכה לעוסקים במלאכה!

זה לא סוד שימי הפסח הם הימים היותר מבוקשים לרכבים, שכן כולם "עולים לרגל"... מי לירושלים, מי לחותנת ומי סתם לטיול אביב בארץ ישראל.

נדמה היה לי שזו הזדמנות נפלאה להגיד תודה לעוסקים במלאכה בעניין זה: ראשית להמל ששוקד כבר שנים במסירות על סידור ברכבים, דבר יום ביומו.

שנית, ליורם קימלמן, שדאג לנו, יחד עם חברי ועדת רכב, לצי רכבים שלא מבייש אף איש עסקים! ושלישית לעמי, שעמל על נקיון הרכבים.

תודות וברכות לכולכם. בתור משתמשים כבדים, בלי עין הרע, יש תמורה לאגרה!

בשולי הדברים, אבקש להסב את תשומת לב החברים ובעיקר, בעלי המשפחות, לתשומת לב רבה יותר בהשאת הרכב נקי אחרי יום נסיעה שבו כרסמו ילדיכם בייגלה, במבה או מצות... זה לא נעים להגיע לנסיעה ולמצוא רכב מלוכלך!

מנסיון, מי שרוצה, יכול לקבל מפתח לעמדת השאיבה מיורם.

נחום פנדאן.

ברוכים הבאים!

- 7 -

שירי שרה

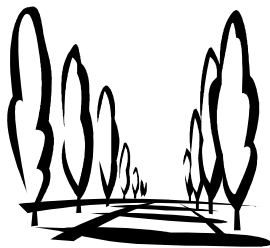

עברה שנה מאז פטירתה של שרה ובכל יום כשאני עוברת ליד ביתה נדמה לי שתיכף תצא ונגלגל שיחה כמו תמיד. בדרכי הביתה אני רואה את כל הכלים הכבדים המכשירים את הקרקע לבניית הממ"דים ואני בטוחה שמיד אראה את שרה עם המצלמה מנציחה את המהפכה העוברת על סעד לטובת הארכיון. קשה לקבל ולהשלים...

אשתקד כבר נכתב הכל על שרה, על היותה גננת ומורה, על הקשר המיוחד שיצרה עם יהדות הדממה, קשר שהנחילה גם לבתי ולי עם אחת המשפחות המיוחדות שבין מסורבי העלייה, על היותה ארכיונאית יוזמת ומוכשרת, על כל עבודה שעשתה גם בתקופת המטבח, במלוא הרצינות, בעצם כתבו ואמרו כמעט הכל. אני פגשתי אותה לראשונה בבית התינוקות כאשר גידלנו יחד ילדים, היא הייתה אמא צעירה לבת ראשונה ואני הייתי כבר אם "מנוסה". אחר כך נפגשנו במשך השנים בעוד בתי ילדים, אבל המפגש הקבוע שלנו היה בחזרת המקהלה, כן אותה המקהלה שהייתה חלק בלתי נפרד של התרבות בסעד במשך שנים רבות. מנצח הלך ומנצח בא הכל לפי הצורך שלהם, קולות גבריים תמיד היו חסרים, אבל המקהלה המשיכה להתאמן ולשיר. שרה באלט וכן גם אני, מעולם לא רצתה לעמוד בשורה הראשונה ולכן תמיד עמדה מאחוריי (שכן הייתי היחידה שלא הסתירה לה), ואני הרגשתי שכשאני מהססת יש לי גב, יכלתי לסמוך על שרה היא ידעה ולא טעתה, הייתה לה אוזן מוסיקאלית טובה מאד.

לפני שנתיים לערך תוכנן מופע לשירים ששרה שושנה דמארי. הוקמה מקהלה אד הוק ובמשך שלושה חודשים היינו אמורים להתאמן ולשיר מחרוזת שירים. שרה הרגישה לא טוב, עדיין לא היה ברור מה קורה ולמרות הרגשתה היא הגיעה לכל חזרה של המקהלה, אף מצאה מילים נכונות לאחד מן השירים, הדפיסה אותם לכולם ולא ויתרה לעצמה – העיקר להמשיך להתאמן ולהגיע ליום ההופעה. בחזרה הכללית התברר שחברות האלט אמורות לעמוד על דרגש מאחורי הסופראן. שרה כבר הייתה ממש חולה, היא לא יכלה לעלות את המדרגה הזאת. ביקשנו שינוי העמדה, לא הצלחנו, הצעתי לה את עזרתי בעלייה, אבל זה דרש ממנה כוחות שלא היו לה, בסופו של דבר שרנו בלעדיה. עמדותי על הבמה ושרתי, ראיתי בשורה השנייה את שרה ועינייה כלות... הפה שלי שר והלב בכה, כנראה לבי אמר לי שהמחרוזת הזאת אמורה להיות השיר האחרון של שרה על הבמה. יהי זכרה ברוך.

שירי שרה

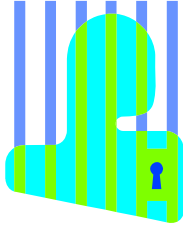
למשפחות אל-עמי וליכט
 משתתפים באבלכם הכבד
 במותו של אודי ליכט ז"ל

נר זכרון: כט' בניסן – יום השנה לפטירתה של ציפק'ה לנדאו ז"ל (תשכ"ג)

ל' בניסן – יום השנה לאבא בנימין פולק

ל' בניסן – יום השנה לדוד שטיין – אבא עליזה ג.

הבן החמישי

מאת ד"ר אייזיק סטיבן הרשקופף, פסיכיאטר וסופר

שמם היה פשבורסקי. אין לי מושג איך אייתו אותו. גם אינני יודע את שמותיהם הפרטיים. קראתי להם "אדון וגברת פשבורסקי." היה לי קשה לבטא זאת, היה עלי לעשות חזרות לפני הגעתם. הם הצטרפו אלינו רק לסדרי הפסח. היה זה ביקור שנתי. לא ציפיתי לכך בשמחה. לא היה בהם דבר ממנו נהייתי. הוא היה נראה מוזר. שניהם היו קטני קומה מאד. אני, תלמיד בית הספר היסודי, הייתי גבוה מהם בהרבה. הם לא התלבשו יפה. לא היו בלויים, מה שלבשו היה ללא ספק הכי טוב שהיה להם, אך היו תמיד אפורים, חסרי צבע וסגנון.

אישיותם התאימה ללבושם. לא השתתפו בשירה. בקושי דיברו וכאשר פתחו את פיהם, היה זה באידיש. מעולם לא צחקו מנסיונותיי להצחיק. אינני מצליח לזכור האם אי פעם חייכו. מצב הרוח שלהם נע בין רציני לעצוב. במשך כל השנים בהן הגיעו להשתתף בסדרי הפסח שלנו, אינני זוכר ולו משפט אחד מפיהם. הייתי שוכח מהם ברגע שנסגרה הדלת אחריהם. לאחר שעברנו משכונת וושינגטון הייטס בשנת 1968, שוב לא ראיתי אותם. הם היו מבוגרים מהוריי ויש להניח כי נפטרו לפניהם.

לא חשבתי עליהם במשך עשורים, עד שילדיי שאלו על האורחים שהסבו לסדרי הפסח של הוריי. היינו שקועים בדיון את מי נזמין להצטרף אלינו השנה. אנחנו מרחיבים את אופקינו כשמדובר באורחים לסדר: אנחנו מזמינים סופרים ידועי שם, שפים במסעדות יוקרה, שחקנים מפורסמים, סלבריטאים מתחום הספורט, כוכבי רוק, וכו'.

ההורים שלי היו מזמינים את הזוג פשבורסקי.

תארתי אותם לילדיי בצורה קומית, את המשקפיים הגדולים-מדי בעלי העדשות העבות, והמראה שלו שהיה דומה לינשוף פוזל. ילדי צחקו. הוצאתי את אלבום בר-המצווה שלי כדי למצוא תמונה שלהם. כצפוי, הם היו הזוג הנמוך ביותר בשלחן שלהם, והיו האורחים היחידים בצילום אשר לא חייכו. צחקנו כולנו בפה מלא. ואז שאלו הילדים שלי למה הוריי תמיד הזמינו אותם.

בהרצאה שנתתי לפני כ-20 שנה, הצעתי פירוש משלי ל 4 הבנים. אמרתי כי אין הגיון להשוות בין בן חכם לבן רשע. הרי ההיפך של חכם אינו רשע - ההיפך של חכם הוא טיפש. יתרה מזו, הוצאת עצמך מסדר הפסח – החטא של הבן השובב – אינו הדבר המגדיר רשע.

הצעתי אז, כי ארבעת הבנים מייצגים – בסדר הפוך – את ההתקדמות הטבעית של הילד. כפעוטים, אין לנו היכולת לשאול שאלות. כילדים, אנחנו תמימים, ובוחרים שלא לשאול. כמתגברים, אנו שואלים על כל דבר ומפגינים את עצמאותנו ע"י מרד. כבוגרים, אנו מתחילים להבין ולקבל את החכמה של אבותינו.

ילדיי שאלו שאלה, שמעולם לא שאלתי את עצמי. ברגע ששמעתי את השאלה – ידעתי מהי התשובה. לא אהבתי אותה.

הוריי הזמינו את הזוג פשבורסקי מכיוון שללא ספק הם היו, כמו הוריי, ניצולים. כמו הוריי, הם איבדו את הוריהם, אחיהם, חבריהם, בני זוגם וילדיהם. כמו הוריי, הם הפכו לזוג ובאו לארץ חדשה כדי להתחיל מחדש, כי לא היתה להם ברירה.

שלא כמו הוריי, לא הצליחו ללדת יותר ילדים. המלנכוליה שלהם, אותה שמתי ללעג, שיקפה ללא ספק את העובדה הזו. נוכחותי וודאי הזכירה להם כל מה שאיבדו. לא היתה להם כל סיבה לשיר. הוריי הזמינו אותם כי לא היה להם לאן ללכת.

כל הארבעה – הזוג פשבורסקי והוריי, כבר אינם בין החיים. ההבנה שלי הגיעה מאוחר מדי. אינני יכול לחזור ולהתנהג יפה אל הזוג פשבורסקי, במקום להתעלם מהם. אינני יכול לומר להוריי כמה אני מעריך אותם על מצווה אמיתית זו, במקום ללעוג להם על בחירת המוזמנים. אינני יכול לומר להם שכיום אני מבין כי האורחים שלהם בסדר היו מרשימים הרבה יותר משלנו.

במבט לאחור, היה בן חמישי בסדרי הפסח שלנו בשכונת וושינגטון הייטס. היא לא היה חכם, גם לא רשע. הוא היה, באופן אירוני, טיפש.

את חרפתו רואה אני כשאני מביט בראי.

פורסם בבטאון

JEWISH ACTION/ SPRING 5770/2010

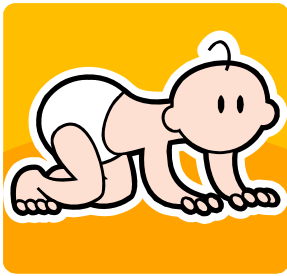
תרגום: שרה פולק

בין ליל הסדר ליום השואה

"השנה בליל הסדר היתה לי חוויה מרגשת", מספרת רבקה ידידה. "החתן שלי, יוסי, הנשוי לביתי ניצה, הצליח לשלב את נושא השואה בתוך ליל הסדר. הוא השווה בין העבדות של בני-ישראל במצרים, לבין עבודת הפרך של היהודים בשואה, בין החירות של בני-ישראל לחירות של הניצולים שיצאו מהמחנות והמחבואים בהם שהו בתקופת המלחמה. יוסי כתב ספרון לזכר אמו, ציפורה קנר, בו הוא מספר על קורות חייה בשואה. כאשר יוסי הקריא מן הספר בליל-הסדר, זה היה מרגש וממש מוחשי לשער מה שעבר על האנשים שם במצרים שרעבו, והעמידו עליהם נוגשים שהעבידו אותם בפרך, וכיצד יצאו לאחר מכן לאור גדול. בספר שכתב לזכר אמו (היא לא הסכימה שייכתב בחייה), מסופר על כך שאמו היתה כבת 15 בתקופת המלחמה, והיא זו שדאגה למשפחה. היא היתה בחווה של משפחה אמידה בפולין, ומאוחר יותר הסתובבה בכל מיני מחבואים. אביה של ציפורה כתב לה ולאחיה מכתב, אותו נתן להם מעט לפני שנלקח למחנה ההשמדה. במכתבו האב נפרד מהם ומאחל להם שהקב"ה ישמור עליהם. מתוך 5 ילדים, 3 אכן הצליחו להגיע לארץ – ציפורה ועוד שני אחים, כל אחד הגיע בדרך אחרת. ציפורה שמרה את המכתב הזה צמוד לרגל שלה בכל שנות המלחמה, עד שכבר אי-אפשר היה לקרוא בו. המכתב המקורי כמו גם השחזור של ציפורה למכתב בידיש ובעברית נמצא ביד ושם".

רשמה מפי רבקה: אפרת.

הורים וילדים

מחפש נולדנו

השבוע נזכרתי ברגע בו הכנסנו את אלון, בנו הבכור, לפני חמש וחצי שנים לתינוקיה במושב. לא נעים לחשוף, אבל נפלה עלינו אימה ופחד וגם דמעות...איך אנו מעיזים לזנוח את ילדנו הקט הבכור, המתוק, החייכן, החמוד, המדהים, וה-מ-ה-מ-ם לידיים זרות?!... ולמה נזכרתי? כי השבוע, חול המועד פסח, הכנסנו את גלעד לבית התינוקות. ושוב, לא נעים להודות, אולם הפעם - השארנו אותו וברחנו, כמו תלמה ולואיז, אל החופש! לקחנו את האוטו ולא ידענו לאן אנו נוסעים. העיקר לנסוע! שלא יובן לא נכון. גלעד ילד מתוק, אבל הוא כמו נסיך (שייח) על העדשה. אפילו גרגר של חילבה הוא היה מרגיש. הוא יודע לדרוש את הנוחות שלו ולפי הלו"ז שלו. אחרי רבע שעה של דהירה הטלפון צלצל... בית התינוקות כבר מחפש אותנו... חשבתי בליבי יתגידי שאנו כבר באילת או בפקק ואי אפשר לחזור! אבל הם רק רצו לעדכן אותנו שהוא לא כל כך רגוע ואולי הוא רעב? טוב, אז אחרי הסבר קצר המשכנו לנסוע לשום מקום וחזרה לקיבוץ רעננים מהחופש, עיפים מהנסיעה, ותתפלאו - מתגעגעים... מתגעגעים להוציא אותו שעה אחת קודם. אבל הוא - ישן לו כמו נסיך בממלכה החדשה שלו.

קובי אברהם.

לפרלה וניסים דדון
ולכל המשפחה
ברכת מזל טוב לבבית
לבר-המצוה של רותם
בנם של מירב ודני אלון

מזל טוב!

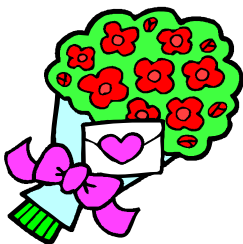
למרים ודניאל פוקס
מזל טוב מקרב לב
להולדת הבת

לחווה ויהודה ניר
לשפרה ניר
ולכל המשפחה
ברכת מזל טוב לבבית
להולדת הנכד-הנין
בן ליעל וליאור

ליהודית וחיים אפשטיין
ולכל המשפחה
מזל טוב מקרב לב
להולדת הנינה
נכדה לאורנה ורון אפשטיין
בת לדורית והראל אפשטיין

מזל טוב
לאסתר ושמחה לוי
ולכל המשפחה
להולדת הנינה
נכדה לאמיר ושרה מלאכי
בת ליהודית ועירן מלאכי.

לחייצ'ה וחיים יקותיאל
ולכל המשפחה
מזל טוב מקרב לב
להולדת הנכד
בן לאלישע ונטע

למלכה ושלמה אש
ולכל המשפחה
מזל טוב כפול ומכופל
להולדת הנינים:
נכד לזיוה ומשה
בן ליהודית ומאיר
נכד לשרה ובלנקי
בן לאבנר וגלית